

SXEDIO.A59

29.6.1878: ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΠΛΟΙΟ ΠΑΛΛΑΣ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΕΙ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ ΟΔΗΓΩΝΤΑΣ ΣΕ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΡΕΤΑΝΟΥΣ

Η κατοχή των άλλων πόλεων της Κύπρου- εκτός από τη Λάρνακα και τη Λευκωσία- έγινε κυρίως διά θαλάσσης γιατί ήταν πιο εύκολη η μετάβαση των άγγλων στρατιωτών.

Οι πληροφορίες γύρω από την κατάληψη της Λεμεσού, της Πάφου, της Αμμοχώστου και της Κερύνειας είναι περιρισμένες, αν όχι πολύ λίγες.

Πολλές διασώθηκαν από στόμα σε στόμα. Τις πιο ζωντανές, δημοσίευσε ύστερα από **50** ολόκληρα χρόνια από αφηγήσεις κυρίως αυτών που έζησαν τα γεγονότα ο δημοσιογράφος Κ. Α. Κωνσταντινίδης στο βιβλίο του "Η κατοχή της νήσου Κύπρου, Λευκωσία **1930**".

Αναφέρει ο ΚΑΚ για την κατάληψη της Λεμεσού:

"Ητο η **29η** Ιουνίου του **1878**, οπότε από τα βάθη του όρμου της Λεμεσού επρόβαλε πλησιάζον συνεχώς το αγγλικόν πολεμικόν "Παλλάς".

Και εις την πόλιν αυτήν είχε προτρέξει η ταχύπτερος ως πάντοτε και πλατύστομος η φήμη, η οποία φέρουσα εις το φως τα μυστικά της μυστηριώδους διπλωματίας παρασκευάσματα έλεγεν, ότι η Κύπρος εντός ολίγου θα εγίνετο αγγλική.

Επιστολαί από την Αλεξάνδρειαν και προφορικά πληροφορία από αντιπροσώπους του Οίκου Ζαρίφη, εν Κωνσταντινουπόλει, έφεραν εις τους προκρίτους την χαρωπήν αγγελίαν, ότι η τουρκική διοίκησις εις την νήσον επέρνα τας τελευταίας ημέρας της.

Και δι' αυτό όταν η "Παλλάς" αγκυροβολούσε μπροστά από την Λεμεσόν, επεβεβαίωνεν απλώς την φήμην και εδυνάμωνε μόνον τους παλμούς της μυστικής συγκινήσεως και συγκρατημένης αγαλλίασης που εδοκίμαζεν η καρδιά των εξεχόντων πολιτών της.

Σιγά, σιγά η πόλη όλη εμάνθανε το μεγάλο

γεγονός και εις τα χείλη όλων των Ελλήνων-των "χριστιανών" καθώς ετιτλοφορούντο και πολλά έτη μετά την Κατοχήν- ανθούσε της χαράς το γέλειο, που αιώνες είχε σβύσει γιατί ήταν σβυσμένη μέσα στην ψυχήν του δούλου Κυπρίου η ευτυχία, τόσον ασυμβίβαστη με την πικρήν δουλωσύνην.

Και από άνδρες και γυναίκες, κορίτσια και αγόρια μια φαιδρά φωνή ηκούετο την 29ην Ιουνίου, εορτήν των Αγίων Αποστολων: " Ε, τώρα εν να κάμουμεν Κύριον Πάσχα".

Μέσα στο βαθύ σκοτάδι της σκλαβιάς και η αγγλική κατοχή με το λιγοστό φως που έφερεν, εφάνταζε σαν ήλιος χωρίς να ήνε για την Κύπρον μας ο πραγματικός ακτινοβόλος Ηλιος.

Μόλις έφθασεν η "Παλλάς" και επάνω στο μπαλκόνι του σπιτιού του Πετράκη Λοΐζου (πατέρα του κ. Γ. Μαυροϊδή) Προξένου της Αγγλίας εκυμάτιζεν υπερήφανη η αγγλική σημαία, ο κόσμος ερωτά τι εσήμαιεν η έκτακτος εκείνη ανύψωσις της σημαίας και μανθάνει ότι "έγινε κατοχή από την Αγγλία".

Η είδησις ήρχισε να διαδίδεται και εις την τουρκικήν συνοικίαν και κάποιος εκ των προκρίτων Τούρκων, Φετιή εφένδης, θορυβημένος έτρεχεν εις την οικίαν Πετράκη διά να ερωτήση τι συνέβαινε, οπότε συνήντησε τον πατέρα του κ. Μ. Μιχαηλίδη και επήρε την διαβεβαίωσιν των διαδόσεων που ήρχοντο απότομα διά να ταράξουν την τουρκικήν αμεριμνησίαν, το παραδείσιον ραχάτι και να θίξουν την εθνικήν μέχρι φανατισμού ευαισθησίαν των.

Ητο βέβαια τελείως δικαιολογημένος ο μακαρίτης Φετιή εφένδρης και όλοι οι ομόφυλοι του, διότι διησθάνοντο πάντως ότι παρά τα προσχήματα της διπλωματίας, το κράτος της επιβολής των έληγε πλέον και εκαταλάβαιναν εξ ορμέφυτου ότι ένα διαμάντι, η ωραία κύπρος, εχάνετο από την τιάραν του Παστισάχ διά να προστεθή εις το Αγγλικόν Στέμμα.

Ολίγον μετά την αγκυροβολίαν του "Παλλάς" απεβιβάσθη εξ αυτού άγημα ναυτών, το οποίον το πλήθος εδέχθη με φρενίτιδα ενθουσιασμού ως

ελευθερωτικών.

Το άγημα μετέβη εις το μικρόν φρούριον, το οποίον ευρίσκετο εκεί όπου σήμερον είναι αι αποθήκαι του τελωνείου. Εκεί ο επικεφαλής του αγήματος αξιωματικός, ο οποίος ήτο ο **Major Sieger** (ο μετά ταύτα Δικαστής εν Λευκωσία) έγινε και η ανύψωσις της Αγγλικής σημαίας. Είναι αξιοσημείωτον ότι την Τουρκικήν σημαίαν υπέστειλε κατόπιν υποδείξεως του **Sieger** αυτός ο Τούρκος διοικητής και ο ίδιος ανύψωσε την αγγλικήν σημαίαν, αλλά το τοιούτον, η διπλή ταπείνωσις έθιξε βέβαια καιρίως τον υπερήφανον τουρκικόν χαρακτήρα του Καϊμακάμη διά τούτο αδραί σταγόνες δακρύων εφάνησαν να σταλάζουν από τα μάτια του.

Την φυσικήν δε στενοχωρίαν του Τούρκου επισήμου, επήλθον δια να μεγαλώσωσι ζωηραί ζητωκραυγαί του πλήθους, κατά την ανύψωσιν της αγγλικής σημαίας, η οποία διεδέχετο επάνω εις τον ιστόν την δύουσαν Ημισέληνον.

Την τάξιν κατά την επίσημον αυτήν τελετήν εκράτουν Τούρκοι ττοπισήδες (πυροβοληταί), οι οποίοι, αδυνατούντες να κάμουν ή να πουν και το ελάχιστον εις τους Άγγλους, οι οποίοι ήρχοντο διά να εκτελέσουν Σουλτανικόν Φιρμάνιον-ιερόν και προσκυνητόν δι' αυτούς-εξεθύμαναν εναντίον μερικών από τους ιδικούς μας, οι οποίοι ήθελαν να προχωρήσουν και δεν υπήκουαν πλέον εις το κλασσικόν και περιβόητον "κερί πρε" (πίσω βρε) και τους εκτύπησαν, των Άγγλων κρατούντων απάθειαν, διά να μη εξερεθίσωσι περισσότερο τους ταραγμένους διά την τώσην ταπείνωσιν Τούρκους.

Μετά την επισημοποίησιν αυτήν της αγγλικής κατοχής, το άγημα επέστρεψεν εις το σκάφος του, ακολουθούμενον πάλιν και προπεμπόμενον με ζητωκραυγάς από το πλήθος.

Επί κεφαλής αυτού ήτο κάποιος Κώστας της Μαντάμας, λεγόμενος από το Καστελλόριζον, πρακτικός δικηγόρος ολίγον αγγλομαθής, ο οποίος έδινε το σύνθημα ζητωκραυγών "Ζήτω η Βικτώρια, ζήτω το

αγγλικόν Εθνος κλπ".

Την ατμόσφαιραν έπειτα της Λεμεσού ετάρασεν η φωνή δημόσιου κήρυκος (τελλάλη) ο οποίος κατ' εντολήν εκήρυττε περίπου τα εξής:

"Η Μεγαλειοτάτη Βασίλισσα Βικτώρια επιθυμεί να κάμη γνωστόν εις όλους τους κατοίκους της Κύπρου ότι καταλαμβάνει την νήσον και ότι σκοπός της είναι να κάμη την Κύπρον πρότυπον καλής και αμερολήπτου διοικήσεως, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκείας και "παράδεισον της ανατολής".

Ολίγας ημέρας μετά την εγκατάστασιν των αγγλικών αρχών, ο διοικητής Λεμεσού, Συνταγματάρχης **Warren** διεμήνυσε με ένα ζαπιιέν (η αστυνομία έμεινε καθάρως τουρκική και μετά την κατοχήν εις τον γάλλον πρόξενον, ότι επεθύμει να τον ίδη ο διαβιβάσας το μήνυμα ζαπιιές, ο οποίος έως τότε ήτο συνειθισμένος να βλέπη να πηγαίνει ο Καΐμακάμης προς τον Πρόξενον και όχι ο Πρόξενος προς τον Καΐμακάμην ειρωνευόμενος τον Πρόξενον, διά την αντιστροφήν αυτών των όρων του είπεν:

"Ο "Ζήτω ιστέρ σενί", ο εστί μεθερμηνευόμενον "εκείνος για τον οποίον εφώναζε προ ημερών ο λαός " ζήτω" σε θέλει να πας κοντά του, διότι επέρασε πλέον η εποχή που ήρχετο ο Καΐμακάμης κοντά σου. Σηκώσου λοιπόν τώρα και πήγαινε να τον εύρης".